

Alc.-K 301/79

009.5
MS

10 032

009.5
"Zagódkowa"
MS

161 293

811.162,1-3

~~811.162~~ : 009.5 A17 + 031/036

*ZIELONE ŚWIĘTA
POEZJE I MEDYTA-
CJE NAPISAŁ EMIL
ZEGADŁOWICZ. GO-
RZENŃ GÓRNY :: R.
P. MCMXXVIII.*

*Czyliż myślałem kiedy
że się zatracę w świecie
jak te chmury modrate
w modratym firmamencie — ? —*

---

*że się tak stopię z niebem
i że tak w ziemię wrosnę,
że wszystkie deszczute pory
w wieczną spogodzę wiosnę — ? —*

---

*czy to ja? czy to nie ja?
czyliż jeno cień drzewa?
— — śpiew kądzielnny bezwolnie
od rania we mnie śpiewa —*

---

*modli się serce wierne
na straży przed myślami —
patrzy miłość przed siebie
światlistemi oczami —*

*w siebie patrzy — za siebie
:dziwuje się modląca:
spokorniała i biała
od wewnętrznego gorąca —*

---

*zanosi się śpiewaniem
serce ziemi — a w wtórze
śpiewa słońce płonące
w rozgorzałym lazurze —*

---

*a ino się noc chyli
nad przepaście i tonie —
oddzwiekują tej pieśni
gwiazd krążących harmonje —*

---

*tak zaśpiewem struchlałe
zaprzędane miłości —
— postradałość o serce
wszystko — oprócz wieczności!!*

Z błękitniony po za życiem jak za łanem zbóż
śnie jutrzejszy —

śnie —

opadają zorze z drzew jak złote płatki kwiatów
rozkwitłych świetlanością pod wodą czystą, pod
wodą zimną —

płyną na wietrze mgły melodyjne — modre
dźwięki, białe pieśni muskają wirchy puszy-
stych modrzewi —

myśli kwitną jak piwonje nasyczone krwią, roz-
rosłe, ciężkie, gnące się ku ziemi —

zapach cichszy od widzenia zamkniętych oczu
snuje się wokół korzeni jak sieć pajęcza —

ofiarne, bezsłowne modlitwy kładą się na smu-
gach mgieł perlistością rumianą —

mówi dzień: byłem; przed chwilą byłem; prze-
stażem istnieć —?— powróci sen powróci —

bo wraca wszystko do źródła swego: zachwy-
tu —

zbyj niepokoi próżnych serce człowiecze —
w samotności zważ mądrość swoją, której na

imię: miłość —

Za leszczynami bujnemi, za jabłoniami roz-
chylonemi płodnie ku stworzeniu baldachi-
mu owocnego na przyjście dostatej jesieni —
dzień chmurny, siny, samotny jak pień umarłej
brzozy —

zasepienie przechodzi miarowym krokiem wokół
domu i uderza w ściany, w odrzwia, w okien-
nice gałązką okwitłego zapachu — w głębi
przyczaja się szmer zapyłonych kart mówią-
cych o sakramentów błogosławieństwie —

powietrze zawisło w ramach okna jak prze-
źroczysta zasłona — łez? — czy uśmiechów
smutniejszych niż skon dziecka —

dogorywa pod pułapem więź ziół: palmowej
niedzieli berło jezusowe —

i oto tak; poprzez zawilości, krzątania i para-
nia się ludzkiego w obrębie granic jakichkol-
wiek — jedno od wieków, i jedno we wszyst-
kiem jest serce człowiecze utrapione i wiecznie
bijące zarówno u tych którzy dawno umarli
jak i mających się za tysiąclecia urodzić —
wszystko jest jeno czekaniem na przyjście

czekaniem na objawienie

czekaniem na cud —

cóż bowiem wartością jest jedyną, dostatkiem
i pewnością — ? —: jeno ta prawda której
nikt nie zna —

Pigwy okwitają —

makami płoni się zieleń kłębów; panoszy się zaniedbanie pokrzywą bujną, pyszną, natrętną — jeno na tuji gałęź obumiarła: żółci się rudo biedota ladajakiego zniszczenia wśród gęstych cieni wiosennych pędów —

a śpiew ima się gardła — aż przymuszony — —

a życie ziszcza się rankami, południami, odwieczną, północą — o każdej porze pełne barw, woni, melodji —

wiatr — wiatr —

odślania się srebrność iw na podszewkach liści — o ziemio, ziemio —

przesiewa się żywe złoto słońca przez listowie dzikich róż sięgających pnączami za miedzę sąsiedzką — o ziemio, ziemio —

zakwita stary mur niezmożonym perzem i głuchą pokrzywą — łapczywe pyszczki kwiatów chłoną światło na woni i miodu destylację — o ziemio, ziemio —

—

niema bólu krom niemocy sprostaną radości —

Popołudnia znużone! znużone popołudnia!
wybiela się pień brzozowy nad wyschnię-
tym strumieniem jak duch nad niewiarą —
wrona przywabia dzieci z pustego gniazda —
jeno szyszki żalą się jej przypomnieniem nie-
zasłyszanego tej wiosny jazgotu —
rozwijają się hufce chmur szarzą wichrów zmo-
żone — — na chwilę — — znów — — dmie
— — przemknął — — zganiają się chmury
w kierdel biały — pasą się na błękicie — —
poją się w jeziorach zórz —
— rozpala się ognisko olbrzymie — tam —
za dębami — za olchami — za wsią zapadłą
— za beskidem — w nizinach pylastych —
znużone popołudnie owija glob — — a tu
gałęzie kalin zsypują zeschły mech na wilcze
mlecze —
przechodzą ku zmierzchowi tułacze wieków
dwudziestu i wielekroć razy po dwadzieścia
przed erą — — ręce krwią nabiegłe, czoła
zasepione, oczy wybladłe jak płótno bielone —
i słońce i skwar — i burze i mróz —
?
zamilkli —
przecież; przecież; któż może kogoś okłamać
—?— nikt — jeno siebie —

Zalą się wierchy drzew — po niebo — wy-
soko —

drżą gwiazdy jak sen odległe — zapomniane —
sierpi się księżyc poprzez dawno ściętą topolę —
rozmodlony, rozelkany, rozbolały niemocą po-
znania schodzę z gór porośłych na przypni-
skach spaloną trawą — zstępuję ku pieśniom
chóralnym: ave — ave —

przyklęka gromada —

kornie bije się w piersi —

o niechaj nic nie rozprasza konieczności sku-
pienia —

niechaj odpadnie jak zsprałe jabłko myśl do-
rażnością dręcząca —

niechaj zeschnie się w badył kruchy niemoc
roztargnienia —

[— przesuwają się różaniec dni od lipy do roz-
staji —

korowód potwornych koszmarów sunie o ku-
lach — stuk — stuk —

uderzenie pięści pod brodę —: stawiaj krok!!
raz — dwa — raz — dwa —]

i pocóż, pocóż?! — tyle męki!!

najgłębsze radości korzenia się w bólu —

przygotowaniem dzień i noc —

straszliwym trudem są chwile —

B rzęczy skrzydeł pojękiem, skamle osa zabłą-
kana pomiędzy okna —

dzień chmurny a wonny pod nakrywą chmur:
piwonjami, głógami i jaśminem który zakwitnie
na zielone święta —

donośnie śpiewa ptak — szczygieł czy kos —

a cudniej dzwonnej wywilga przelot pieje —

hejnał złoty, szybki, skrzący —

modrzew błogosławi gałęźmi rozwianemi jak
kosa niewieście —

w uśpieniu przeddeszcznem w ukołysanej mo-
krym wiatram ciszy jarzy się w perspektywie
wieków nienazwanych na łęgach wiecznych
przestrzeni wola życia —

świadomość nieistnienia śmierci zakwita do-
skonałym uśmiechem —

niema śmierci poza jej tańcem na skrzydłach
drzwi starych i tryptyków ołtarzowych — a

i wtedy przemawia wstęgą napisu —

na szczęście — przyroda czytać nie umie —

doprawdy; zmienia się góra i dolina: ku wy-
równaniu —

życie wieczne — życie niecofnięte —

moc upajająca —

Płiszka wykąpana w kałużce podbrzeżnej su-
szy się trzepotem w promieniu przesianym
przez mgłę i krze wiklane —
odwieczerz jak ongi przed laty w wigilię je-
dynego — snąć — życia ukoju —
dziewanny — zadum przytułki niezdraliwe za-
pachniały — — sypie się rudy pył — jeno
tknąć — —

—
drogi w różne strony: kamienne w góry idą-
ce — ku szczytom, pełzliwie schodzące w osie-
dla, rozmaite — wydeptane, pracowite —
wzgórza i jary; dęby i świerki —
a w pośrodku łaska samotności —
szczęście jedyne, niekarzące, prawe —
izby krzywdy nie czynić a zapory w bytowa-
niu wszelijakiem —
izby samotności nie utracać —
izby zachwyt nieść w najcichsze niedostrzeże-
nia —
cóż krom tego troskać cię może serce czło-
wiecze —?—

Wiele jest dróg wiodących przez życie —
rozstają wiele —

bacz — iżby nie zbłąkało się serce twoje —
nazbyt zawsze utrudzone, zaleknione; a krną-
brne-li i niemiłosne — tem nieszczęśliwsze —
— doprawdy — tem nieszczęśliwsze —

boć jedna jest prawda — a tą jest życie wie-
czne, niezniszczalne —

księgi żadne ni mędracy nijacy nie odsłonią ci
wiedzy —

nie łudź się pozorami —

jeno Syn Boży jest — który cię wwiedzie
w przytułek niekłamny —

kto Jego śladem iść pragnie nim stać się musi —

kto Jego śladem idzie nim się staje —

oto jest koniec rzeczenia, poza którym kor-
ność jeno wielka, jeno pacierz najświętszy; mo-
dlitwa dziecięca — której melodia przeraża
wielkością —: Miłość — —

Pierwsze kwiaty jaśminu zakwitają —

w przeddzień zielonych świąt — upaja się
ziemia zapachem — sama wonna, żywa, prze-
wielebna —

dzień cicho zachodzi — nieznacznie — z złotą
pieśnią rozświetleń bladych na chmurach co
dopiero białych —

aleja — 'znana — tak dobrze znana — wie-
dzie od agrestów do kasztana czerwonego;
ciemno-liljowy żwir drogi zasłany płatkami
kwiatów —

po za opłociem bieli się dom; pną się róż zie-
lone łodygi długie; na piętro podają liście;
przyobiecane serdeczne rychłych kwiatów —
pęków sutych ach! tak bogatych —

a ciebie — ciebie cóż spotkać może — rze-
knij — cóż niespodzianego? — wszystko pod-
dane jest duchowi — przeto wszystko jest do-
bre —

jedna jest droga: Miłości; niebłądząca — sze-
roka na wieczność —

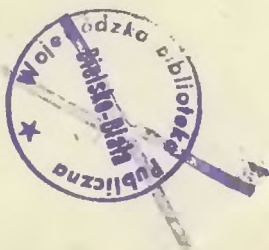
a na tej drodze, a na tej drodze mijają siebie:
ludzkość i wszechświat —
drogo macierzysta —

K siężyc pod pełnią zakryty chmurami —
raz po raz zagania wiatr rozhukaną jazdę
chmur na szarzę — na mrok — na noc —
jak strzęp czarnego przewał zwija się obrotnie
bezszelestny nietoperz —
a tu miedza do bramy — na drogę — na po-
la — w góry —
skamle pięś —
kasztany — kasztany — — w drogę!!
skrzypią wrota —
falują posuwisto w dal łany (żyta zakwitają)¹
jak te myśli które wypełnić trzeba, jak te czu-
cia doznane —
wolna jest noc po wolnym dniu —
wolny duch — wolne ciało —
przeto niema lęku na drogach, a trwoga przy-
siadła w manowcach ponad którymi ścież wie-
dzie —
zanim szczyt się zjawi, zanim stopa dotknie
węgielnego kamienia świątyni na cyplu naj-
wyższym — przejdą burze jak te chmury wy-
padem znużone — i rozbłysną sygnały podró-
żnych postojów: gwiazdy —
wszystkie drogi wiodą do ojczyzny —

W szybach okna odbija się obraz falistych
wzgórz. zbożnych, zielonych, żywych —
rozśłonecznionych po mglisty widnokrąg —
w niebo jasne przerzuconych —
kwiaty przekwitły; układały się mgły jak żagle
w niedowietrze —
cisza zewsząd napływająca, słońcem ciepła, na-
krapiana świegotem wróbli, kosów i drozdów
pogwizdem —
z poza ukształtowań czysty wyłania się świt
pełen rzetelnych przemian —
ziszcza się sen —
wszelkie nagromadzone dobro rozdaje duch
szczodrze — pełnemi garściami —
przenika rozświeceniem kędy tchnie —
przestaje być — poczyną istnieć —

Rozgrały się dzwony klasztorne w drugi
dzień zielonych świąt —
łany przed oknem owsią się, życą i pszeniczą —
żółty rzepak wyznacza zbóżom bruzdy —
chmury nasiąkłe deszczem włączą się niebem
nisko — zaczepiają strzępami płacht o wzgó-
rza —
błogosławione miejsca kędy duch niemdły prze-
rzuca czucia w przestrzeń —
za kilkanaście godzin wzgórze zastąpią doli-
ny —
i znowu wzgórze —
i cień pod górami —
i zorza budząca szczyty —
po falistej przestrzeni przemknie smuga świa-
tłości — aby nie było chwil bez treści, bez
zażytku, bez ziszczenia —
a oto i z tej opuszczonej studni przed oknem
zaczerpnie w chwili którejś spragniony prze-
chodzień wody — i rzeźwiej i stanowczej po-
dąży naprzód —

O d rana dzień pogodny, słoneczny, gorący —
kwiaty przemawiają głosami dzieci —
szczebiotem woni bardzo rozrzutnej —

jak zawsze: oczekiwanie na coś co stać się
może każdej chwili: rozwidnienie wewnętrzne
— błysk jeden aby dzień nie był pusty — a
wypełniony od krańca zarania po dno nocy —
i jako dnie mijają w obrachunku naszym tak
też przechodzą zachwyty jeden za drugim
— po zmierzchu poczęcia — budują oto daleką
drogę przebytą i tę tajemniczą z lękiem wy-
czekiwaną w wieczność mierzącą naprzód —
naprzód —

mdła myśl nieskora — jak motyl to na kwiat
zlata to odeń umyka — zachwyt miarkuje to
znużona oddala się ku tymczasowym doraźno-
ściom —

aż z różnych chwil naporu stapia się siła wszel-
ka w jedność i oto dojrzewa owoc dnia ru-
miany, słońcem nagrzanym —

pod płodnym ciężarem uginają się gałęzie —

Na zachód zmierza słuch —
na północ dotyk —
na południe wzrok —
na wschód serce moje —
układają się litanje minionych wieków jak ła-
ny zbóż z lat rozmaitych — urodzajne, ziar-
nem ciężkie — płocze, w górę strzelające —
nikłe, wypalone skwarem i mrozem — zmiąż-
dzone gradem, wichrem staraszone —
miedzami wykreślającemi ich dział prawdziwy
wlecze się utrapienie i smęt człowieczy wywo-
dzący się z pomyśleń i lenistwa ducha —
jako łąny przeszłe układają się i te przyjść ma-
jące —
aż wzbierze owoc czynu: bezgranicze, bezna-
rodzie —
aż nienawiść zeprze na nic, —
aż wolność z po za gór wychynie ta jedyna
zrodzona: z pokory przed tajemnicą
: z miłości wszechistnienia
; z miłości BOGA —

Zaprząta się umysł tem i owem — doraź-
nościami szczegółowemi, tymczasowością
rzekomo korzystną — a wszakże to wszystko
wiedzie niechybnie ku niezadowolonym wy-
brzeżom —

inaczej być nie może —

jeno wyteżna wola wzniesienia —

jeno olśnienie —

jeno świadomość tajemnic —

jeno upatrzony zagnała cel — daleki, ostatni —

jeno TO — życiem darzy

— raduje radością błękitną

— oszałamia do tchu utraty

jeno TO —!—

przeto ku wzmożeniu omdłałości zaprzątniętej
zjaśmiń się i wywoń konwaljami i kwieciem
wszelkiem serce człowiecze, serce utrudzone —
w którąkolwiek żmierz krok twój stronę nie-
chaj mu towarzyszy woń ziemi, wody, nieba —
przeto z dolin, z manowców, z przełęczy w góry
wchodź — kędy wiew słoneczny, kędy ozon
ożywczy, kędy wszechświat bliższy samotno-
ścią bezmiaru —

Zapukała kukułka w złoty dzień —
po opuszczeniach ugorzystych, po bezwoni
jałowej — złoty dzień —!—
: na wszystkie strony drogi — wysłonecznione,
ciepłe, przewoniałe —
odpada troska bezwładem, bezużytkiem jak
okwitły kwiat —
jaśminy zioną wonią —
słońce topi się w rzece —
—

z otchłani idę — z otchłani ostatniej —
woła dzień —!—
idę — mrokami jeszcze chłodny — a w glorii
już świetlanej —
—

— nie pytam się dróg o cel —
w sobie go niosąc — żrały jak wiśnia soczy-
sta i słodka —
zatapia się życie w świetlaności —
—

światło — światło — światło —

Ciszo —! — — — — —

niczego krom ciszy błękitnej
serce sobie nie życzy —
wyabyte melancholji
i w drodze zebranej goryczy —

—
tak chodzę w zachwyceniu
w jedności z ziemi urodą —
jak trzmiel zapylam kwiaty
bezwiednie;
jak pliszka przystaję nad wodą —

—
wszystkie radości owocne
na życia wzrosłe przyłogu
poświęcam pieśni na chwałę:
nienazwanemu BOGU —
— każdy dzień jest modlitwą
— hymnem noc każda —
— — o gwiazdy
ziskrzzone szlakiem złocistym
pod skrzydła najdalszej jazdy —! —
— — o gwiazdy! ziemie! o słońca!!
wieczności nad przestrzenią!! —
jakże się serca wasze
pod BOGA przelotem płomienia — —
— — o ziemio w przestrzenie rzucona —
z kwitnącem drzewem tęsknoty —

mierząca w trudzie synostwa
pod te nieznane namioty.
ostatnich wcieleń i bieli
którą się zliłji twa praca
tylekroć niepokojona,
tem że się misja zatracza —
o ziemio —! —

z pod drzew okwitłych rześście
różowym i białym kwiatem
wstęży się droga jedyna —
ów most ze świata z zaświatem —

o ciszo boża!
milczenie!

w oczekiwaniu na życie
stanęły drzewa wiosenne
na najwonnniejszym szczycie —
— a zespolony przyjaźnią
: okwitłym drzewom zrównany
 duch mój jak płatki jabłonne
w wieczność i przestrzeń rozwiany
wichrem z ust Bożych poczętym
: bieli się gołębiem i słowem —

i cicho — nieznacznie — opada
przed nabożeństwem majowym —

Druk ukończono dnia dwunastego lipca tysiąc dziewięćset dwudziestego trzeciego roku w drukarni Franciszka Foltina w Wadowicach. Okładkę Wykonał Jerzy Hulewicz. Odbito dwieście numerowanych i przez autora podpisanych egzemplarzy na papierze ręcznie

czepanym
pół sinym.
Składał EK.
wytłoczył
Józef Petry-
kiewicz. :-:-

